

Обізнаність пересічного українського інтелігента в справах мовознавства малá і чим вона менша, тим палкіші дискусії в справах правопису. Здебільшого це виступи в обороні того, до чого дана особа звикла і що їй до вподоби. Почнімо з мимобіжної пригадки про історію регулювання ортографії за останні яких півтораєта років.

Юрій Шевельов,
*«Про критерії в питаннях
українського офіційного правопису»*

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

+++

Можна тепер я почну?

Досі чутно було наближення снігу, чутно було, як він наростає по шву листопада, чутно було завмирання, з яким східний ландшафт готувався прийняти цю незручну ваготу білизни, це сяйво спустошення, в якому стоять дерева.

Досі тривогою можна було пояснити нездатність уголос промовити «сніг», дати йому можливість бути озвученим, вимовленим, відстеженим псами фонетики, досі й назвати його можна було хіба що за допомогою слів на означення зміщення, переходу, втрати.

Але
вже заґрунтовано панораму зими над містом,
і ми відбиваємось у теплому гіпсі свого чекання;
можна я буду відповідати за це
вирване серце, ніби за вирвану раму в старому будинку,
першим почну славити цю навалу вивіреного світла,
ці вітражі вірша,
крізь які пробиваються навскісні промені
голосу, відблиски співу, спалахи дихання.

І досі це відчуття дорослішання на початку зими.
Небо – ніби школяр, якому ще належить уперше
прочитати свою Одіссею,
вікна – теплі, наче жінки, що народжували у любові,
мова – як бритва:
найнебезпечніша, найближча.

8.12.21

+ + +

І коли тебе запитують: навіщо? –
не матимеш відповіді. А одначе
час писати нові вірші:
від старих віршів уже ніхто не плаче.

Бо старі вірші стали старими,
і ось уже підлітки, немов арештанти,
стоять і чекають на свіжі рими,
щоби дорослішати і страждати.

Бо зі старих віршів лишилась тиша.
І в тиші цій не ступиш і кроку.
І немає поетів, які б мали вірша,
аби пояснити печаль цього року.

І підлітки – нарвані, загадкові –
не можуть домовитися поміж собою.
І як їм назвати цей згусток у мові,
який вони звикли називати любов'ю?

Як їм назвати це затемнення в серці
і відчути це звучання в тиші?
Зірки цьогоріч немилосердні.
Час писати нові вірші.

Бо старі вірші вже не мають сили,
і старі поети вже не мусять вмирати.
Вони забули, про що їх просили.
Кому потрібні їхні поради.

Ритміка, юна сестра милосердя,
приходить без докору і потреби.
Але кому потрібен вірш про безсмертя,
якщо там немає нічого про тебе.

Давай знову римувати предмети.
Давай озвучувати таємниці.
Всім потрібні нові поети,
потрібен хтось, хто говорить дурниці.

Наша глибока віра в звучання.
Наша мова – тиха, звичайна.
Залежність від дихання і піднебіння.
Неповернення. Нетерпіння.

29.03.21

+ + +

Щось там було – в місці, якого немає, в тій пустоті,
у довгому, виговореному проти ночі житті,
на місці провалу, посеред пам'яті, до мовчань.
Щось було ще, крім докорів і повчань.

Десь там був початок. Початок слів. Початок рядка.
Коли прокидаєшся в тиші, і тиша така,
ніби співають ті, хто стоїть під водою, ніби це їхній спів,
коли розлогі дерева і холодні серця коропів.

Коли підіймається настояне тепло від ріки,
і вікна в тумані схожі на стільники,
і вітряні лисиці стигнуть у темряві, як вартові.
Коли добрий дух сутінків чекає на тебе в траві.

Саме там початок ранку, початок віршá.
Коли рухома озерна тиша, коли пташина душа,
коли мурашина країна, до якої приходять дощі,
коли все може вміститися в одній пташиній душі.

Щось там залишилось – невиписане, таке,
чого не можна назвати, надто грізне воно, надто тонке,
таке, з чого не пишуться вірші, не зостається слідів:
щось зникне, подібне до весняних холодів.